

Журнал психиатрии и медицинской психологии

The Journal of Psychiatry and Medical Psychology

В.А. Абрамов, С.Г. Пирков, О.М. Виговська, О.М. Голоденко

V.A. Abramov, S.G. Pyrkov, E.M. Vygovskaya, O.N. Golodenko

СУЧАСНІ ПАРАДИГМИ НАДАННЯ
ПСИХІАТРИЧНОЇ ДОПОМОГИ

MODERN PARADIGMS OF PSYCHIATRIC CARE

Donetsk national medical university named by M.Gorky

*Донецький національний медичний університет ім.
М.Горького*

Keywords: paradigm of deinstitutionalization, legal, biomedical, value-humanistic, integrative personal-oriented

Ключові слова: парадигма деінституціалізації, юридична, біомедична, ціннісно-гуманістична, інтеграційна, особистісно-орієнтована

C. 5-13

The article highlights the features of the different paradigms of mental health care at the present stage. It is shown that the use of personal-centered approach allows the patient to ensure the return of the state corresponding to the criteria of the WHO Mental Health.

У статті висвітлено особливості різних парадигм надання психіатричної допомоги на сучасному етапі. Показано, що використання особистісно-орієнтованих підходів дає можливість забезпечити пацієнту повернення стану, відповідного критеріям психічного здоров'я

В.С. Подкорытов, С.А. Сазонов, Н.А. Байбарак, О.И. Серикова, О.С. Серикова

V.S. Pidkorytov, S.A. Sazonov, N.A. Baibarak, O.I. Syerikova, O.S. Serikova

ПРОЕКТ КЛИНИЧЕСКОГО ПРОТОКОЛА
ОКАЗАНИЯ МЕДИЦИНСКОЙ ПОМОЩИ
БОЛЬНЫМ БИПОЛЯРНЫМ АФФЕКТИВНЫМ
РАССТРОЙСТВОМ (F31)

THE PROJECT CLINICAL PROTOCOLS OF CARE
FOR PATIENTS WITH BIPOLAR AFFECTIVE
DISORDER (F31)

(ЧАСТЬ ПЕРВАЯ)

(PART ONE)

ОПРЕДЕЛЕНИЕ, УСЛОВИЯ И ОРГАНИЗАЦИЯ
ОКАЗАНИЯ ПОМОЩИ, КЛИНИКО-
ДИАГНОСТИЧЕСКАЯ ПРОГРАММА

DEFINITION, CONDITIONS AND ORGANIZATION
OF ASSISTANCE, CLINICAL AND DIAGNOSTIC
PROGRAM

C.14-18

*ГУ “Институт неврологии, психиатрии и наркологии
НАМН Украины” (г. Харьков)*

*SI “Institute of Neurology Psychiatry and Narcology
NAMS of Ukraine” (Kharkiv)*

Ключевые слова: биполярное аффективное расстройство, клиника, диагностика, медицинская помощь

Key words: bipolar affective disorder, clinic, diagnostics, medical aid

Рассмотрены определение, признаки, критерии диагностики, вопросы организации оказания помощи, клинико-диагностическая программа и общие сведения по установлению диагноза в качестве первой части проекта. Клинического протокола оказания медицинской помощи больным биполярным аффективным расстройством. С учетом современных экономических проблем в Украине программа обследования предложена в виде спектра объемов процедур от минимально необходимых – до широкого набора почти всех, которые могут быть полезными. Задекларированные принципы приведены к современным международным стандартам и требованиям.

Definition, symptoms, diagnostic criteria, organization of care, clinical and diagnostic program and general information of diagnostics as the first part of the project Clinical protocol of care for patients with bipolar affective disorder were considered. Taking into consideration the current economic problems in Ukraine examination program offered as a range of volumes of procedures from minimally necessary to a broad set of almost all that can be useful. Stated principles brought to modern international standards and requirements.

Г.Г. Путятін

**ЭКЗИСТЕНЦИАЛЬНИ РЕСУРСИ ТА САМОСТИГМА
У ХВОРИХ НА ШИЗОФРЕНІЮ**

*Донецький національний медичний університет ім.
М.Горького*

Ключові слова: екзистенціальна сповненість,
самостігматизація, параноїдна шизофренія

Представлені результати обстеження 80 хворих на параноїдну шизофренію за допомогою оригінальної шкали для оцінки самостігматизації та шкали екзистенції. Виявлена залежність показника стігматизації хворих на шизофренію від тривалості захворювання та виявлені стадії формування самостігми. Вивчені екзистенціальні ресурси хворих на шизофренію та дана оцінка їх рівню залежно від вираженості самостігми й тривалості захворювання.

А.О. Помілуйко

**ЖИТТЄСТІЙКІСТЬ І КОПІНГ-СТРАТЕГІЇ У
ХВОРИХ ІЗ ЗАХВОРЮВАННЯМИ СЕРЦЕВО-
СУДИННОЇ СИСТЕМИ**

*Донецький національний медичний університет ім. М.
Горького, Україна*

Ключові слова: життєстійкість, копінг-стратегії,
стенокардія, інфаркт міокарда

У 106 хворих із захворюваннями серцево-судинної системи (64 людини зі стенокардією напруження і 42 людини, які перенесли інфаркт міокарда, вивчені рівень життєстійкості (hardiness) та особливості копінг-стратегій. Встановлено, що хворі на стенокардію напруження, мають більш високий рівень життєстійкості та здібності активізувати ресурсний потенціал копінг-стратегій, в порівнянні з хворими, які перенесли інфаркт міокарда

П.П. Вербовой

**ИНДИВИДУАЛЬНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ
ОСОБЕННОСТИ СУПРУЖЕСКОЙ ПАРЫ С
НАРУШЕНИЕМ ЖИЗНЕДЕЯТЕЛЬНОСТИ СЕМЬИ
ВСЛЕДСТВИЕ БЕСПЛОДИЯ У СУПРУГА, В
ЗАВИСИМОСТИ ОТ ЕГО ДЛИТЕЛЬНОСТИ.**

*Донецкий региональный центр материнства и
детства*

Ключевые слова: индивидуально-психологические
особенности, супруги, нарушения жизнедеятельности
семьи, мужчины, бесплодие

В работе проведен анализ индивидуально-психологических особенностей и нарушений жизнедеятельности в семьях с различной длительностью бесплодия у супруга. Полученные данные использовались при разработке системы

G.G. Putyatin

**EXISTENTIAL RESOURCES AND SELF-STIGMA IN
PATIENTS WITH SCHIZOPHRENIA**

M. Gorky Donetsk National Medical University

Key words: existential completeness, self-stigmatization,
paranoid schizophrenia

The results of examination of 80 patients suffering from paranoid schizophrenia by means of an original level scale of self-stigmatization and a scale of existence are set out. A dependence of a stigmatization index in patients with schizophrenia on the duration of the disease as well as stages of self-stigma formation are detected. Existential resources of patients with schizophrenia are studied and their level, depending on self-stigma intensity and duration of the disease, is estimated.

A.A. Pomiluiko

**RESILIENCE AND COPING STRATEGIES IN
PATIENTS WITH DISEASES CARDIOVASCULAR**

Donetsk National Medical University, Ukraine

Key words: viability, coping strategies, angina pectoris,
myocardial infarction

In 106 patients with diseases of the cardiovascular system (64 man with exertional angina and 42 people with myocardial infarction, studied the level of resilience (hardiness) and features coping strategies. Found that patients with exertional angina have a higher level of resilience and the ability to activate the resource potential coping strategies, compared to patients with myocardial infarction.

P. P. Verbovoj

**INDIVIDUAL PSYCHOLOGICAL
CHARACTERISTICS SPOUSES IN VIOLATION OF
LIFE FAMILY DUE INFERTILITY IN MEN,
DEPENDING ON ITS DURATION**

Donetsk regional center for mother and child care

Key words: individual psychological features, spouses,
violations of family life, men, infertility

The article presents a comparative analysis of the characteristics of individual psychological characteristics of 90 marriages in violation of life of the family as a result of infertility in men, depending on its duration. Established differences of personality characteristics, presence and severity of the inferiority complex and the type of treatment to disease in spouses of different terms for male infertility: the most acutely responsive couples

C. 19-24

C.25-34.

C.35-42

мероприятий психокоррекции и психопрофилактики нарушений жизнедеятельности семьи при бесплодии у супруга.

М. В. Маркова, Н. Ю. Венёвцева

АЛЕКСИТИМИЯ КАК ОДИН ИЗ ПРЕМОРБИДНЫХ ИНДИВИДУАЛЬНО-ЛИЧНОСТНЫХ ФАКТОРОВ В ГЕНЕЗЕ СОМАТОФОРМНОЙ ВЕГЕТАТИВНОЙ ДИСФУНКЦИИ СЕРДЕЧНО-СОСУДИСТОЙ СИСТЕМЫ У ПОДРОСТКОВ, В АСПЕКТЕ ИХ МЕДИКО-ПСИХОЛОГИЧЕСКОГО СОПРОВОЖДЕНИЯ НА ЭТАПЕ СТАЦИОНАРНОГО ЛЕЧЕНИЯ

Харьковская медицинская академия последипломного образования; Детская клиническая больница г. Киев

C.43-47.

Ключевые слова: алекситимия, соматоформная вегетативная дисфункция, подростки, психотерапия, медико-психологическое сопровождение

В исследовании был изучен феномен алекситимии у подростков с СВД ССС и условно здоровых подростков на фоне определения ряда личностных черт. Высокие показатели по Торонтской шкале алекситимии вместе с аффективной нестабильностью и низкой уверенностью в себе указывают на алекситимию как на вторичный феномен. В таком случае алекситимия не является стойкой личностной чертой, а появляется как защитный механизм в условиях длительной психотравмирующей ситуации и может редуцироваться на фоне длительной психокоррекции и психотерапии. Она должна быть направлена на умение справляться со своими эмоциями, находить адекватную форму для выражения своих переживаний, а также на повышение самооценки и развитие коммуникативных навыков.

Н.М. Юрьева

ВЗАИМОСВЯЗЬ КЛИНИКО-ПСИХОПАТОЛОГИЧЕСКИХ И ПСИХОСОЦИАЛЬНЫХ ФАКТОРОВ В ГЕНЕЗЕ ГЕНДЕРОСПЕЦИФИЧЕСКОЙ ДЕЗАДАПТАЦИИ СОЦИАЛЬНОГО ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ У ПАЦИЕНТОВ БОЛЬНЫХ ШИЗОФРЕНИЕЙ

Крымский государственный медицинский университет им. С.И. Георгиевского

Ключевые слова: параноидная шизофрения, клинико-психопатологические и психосоциальные факторы, гендероспецифична дезадаптация социального функционирования, женщины

Изучены взаимосвязи клинико-психопатологических и психосоциальных особенностей в возникновении гендероспецифической дезадаптации социального функционирования у пациентов, страдающих

experience infertility of 5 years, the most adapted proved spouse for a period of infertility man 11 - 15 years. The data were taken into account by us in the development of measures of correction and psychoprophylaxis violation of family life with infertility in men.

M. Markova, N. Venovtseva

ALEXITHYMIA AS ONE OF THE PREMORBID PERSONAL FACTORS IN DEVELOPMENT OF SOMATOFORM VEGETATIVE DYSFUNCTION OF CARDIOVASCULAR SYSTEM IN INPATIENTS ADOLESCENTS IN CASE OF MEDICAL AND PSYCHOLOGICAL SUPPORT

Kharkiv medical academy of postgraduate education childrens clinical hospital № 6, Kiev

Key words: alexithymia, somatoform autonomic dysfunction, adolescents, psychotherapy, medical and psychological support

In our study alexithymia in adolescents with somatoform vegetative dysfunction of cardiovascular system and without it was investigated. High levels by Toronto alexithymia scale with affective instability and low level of self-confidence point at alexithymia as a second phenomenon. In this case alexithymia isn't a firm personal trait but a protective mechanism in long-run psychotraumatic situation. It could be reduced by using long-continued psychotherapy. Psychotherapeutic interventions should be directed at coping with emotions, improvement of communicative skills, increasing of self-confidence.

N.M. Yrieva

CORRELATIONS BETWEEN CLINICAL, PSYCHOPATHOLOGICAL AND PSYCHOSOCIAL FACTORS IN GENESIS OF DES ADAPTATION AND SOCIAL FUNCTIONING, IN WOMEN WITH PARANOID SCHIZOPHRENIA

SI "Crimean State Medical University named S.I. Georgievskii"

C.48-57.

Key words: paranoid schizophrenia, clinical-psychopathological and psychosocial factors, gender-specific disadaptation of social functioning, women

Based on clinical, psychopathological and psychological examination of 120 women (study group, CO) and 110 men (comparative group GP), patients with paranoid schizophrenia were established and differentiated depending on the severity of the impact clinical psychopathology and psychosocial factors (social and

параноидної шизофренії. Установлено, що жінки, в отличие від чоловіків, страждають шизофренією, мають більше можливостей відновлення соціального функціонування і підвищення якості життя за рахунок збереження здатності до відновлення потенціалу функціонування.

О.К. Малтапар, В. Ал. Абрамов

ОСОБЛИВОСТІ РІВНЯ ЕМПАТІЙНИХ ТЕНДЕНЦІЙ У ХВОРИХ НА ШИЗОФРЕНІЮ В УМОВАХ ДОВГОСТРОКОВОЇ ІЗОЛЯЦІЇ І СОЦІАЛЬНОЇ ДЕПРИВАЦІЇ

Донецький національний медичний університет ім. М. Горького

C. 58-63

Ключові слова: емпатія, шизофренія, довгострокова ізоляція

У статті описані особливості емпатійних тенденцій у хворих на шизофренію з довготривалою ізоляцією та соціальною депривацією. Обстежено 120 хворих з різними термінами соціальної ізоляції. Виділено три рівні емпатії, властивих хворим порівнюваних груп: високий, середній і низький. Виявлено переважання середнього рівня емпатійних тенденцій в обох групах (50% хворих в основній групі і 72% у групі порівняння).

М.О. Шелестова

КЛІНІКО-ПСИХОПАТОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ХВОРИХ НА ШИЗОФРЕНІЮ З ЛІКАРСЬКО-ІНДУКОВАНИМИ РУХОВИМИ ПОРУШЕННЯМИ

Донецький національний медичний університет ім. М. Горького

C. 64-69

Ключові слова: шизофренія, рухові порушення, клініка

У статті представлені результати клініко-психопатологічного обстеження 98 хворих на шизофренію з різною вираженістю лікарсько-індукованих рухових розладів, представлених лікарським паркінсонізмом, акатизією та пізньої дискінезією. Встановлено «звучання» стигматизуючого впливу екстрапірамідних симптомів

family). Their interaction influenced to desadaptation and social functioning in women with paranoid schizophrenia. Types of violations of the “general family functioning” in women are following: 1) the horizontal relationship direction (the relationship with her husband), 2) the vertical relationship direction (their parents), 3) for the “first diagonal” - relations with their children, and 4) for the “second diagonal” direction of relationships - relationships with family members (immediate family). This study proposed indicator “potential reconstruction of social functioning” as one of the important factors, which is based on the development of measures desadaptation and social functioning, which is significantly different in men and women: women have more opportunities to restore social functioning and quality of life through the preservation ability potential to restore function.

O.K. Maltapar, V. Al. Abramov

LEVEL FEATURES EMPATHETIC TRENDS IN PATIENTS WITH SCHIZOPHRENIA IN THE LONG-TERM ISOLATION AND SOCIAL DEPRIVATION

M. Gorky Donetsk National Medical University

Key words: empathy, schizophrenia, long-term isolation

This article describes the features of empathy tendencies in schizophrenic patients with long-term isolation and social deprivation. 120 patients with various terms of social exclusion. Three levels of empathy inherent ill comparison groups: high, medium and low. Revealed the prevalence of mid-level empathy trends in both groups (50% of patients in the intervention group and 72% in the comparison group).

M.A. Shelestova

CLINICAL AND PSYCHOPATHOLOGICAL CHARACTERISTICS OF PATIENTS WITH SCHIZOPHRENIA AND DRUG-INDUCED MOVEMENT DISORDERS

Named after M.Gorkiy Donetsk National Medical University

Key words: schizophrenia, motor disorders, clinic

The article presents the results of clinical and psychopathological examination of 98 schizophrenic patients with different severity of drug-induced movement disorders such as drug-induced Parkinsonism, akathisia and tardive dyskinesia. The “sound” of stigmatizing effect of extrapyramidal symptoms in psychopathological manifestations of schizophrenia was found.

у психопатологічних проявах хворих на шизофренію.

Ц. Б. Абдрыхимова

ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ АДАПТАЦИОННЫЕ
МЕХАНИЗМЫ В ГЕНЕЗЕ НЕПСИХОТИЧЕСКИХ
ПСИХИЧЕСКИХ РАССТРОЙСТВ У ЛИЦ С
ЧАСТИЧНОЙ ПОТЕРЕЙ ЗРЕНИЯ
ТРАВМАТИЧЕСКОГО ГЕНЕЗА

*Український ННІІ соціальної і судової психіатрії і
наркології МЗ України*

Ключевые слова: частичная потеря зрения
травматического генеза, непсихотические
психические расстройства, психологические
адаптационные механизмы

На основе клинико-психопатологического и
психодиагностического обследования 400 больных с
частичной потерей зрения травматического генеза,
изучены особенности их психологических
адаптационных механизмов и установлена роль их
деформации в генезе развития непсихотических
психических расстройств у данного контингента
пациентов.

О.І. Осокіна

ФЕНОМЕНОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ І
ПСИХОТЕРАПЕВТИЧНА РОБОТА ІЗ СЕНСОМ ТА
СЕНСОВТРАТОЮ У ПАЦІЄНТІВ, ЯКІ ПЕРЕНЕСЛИ
ПЕРШИЙ ЕПІЗОД ПСИХОЗУ

*Донецький національний медичний університет ім.
М.Горького*

Ключові слова: перший епізод психозу, сенс, цінності,
сміслоутрати, психотерапевтичні техніки

В даній статті розглядаються філософські та медико-
психологічні основи сенсу існування людини, які
торкаються проблеми першого епізоду психозу у
пацієнтів з шизофренією. За допомогою проведення
феноменологічного аналізу був досліджений феномен
втрати сенсу у даного контингенту хворих,
представлені механізми сенсоутворення.
Запропоновано основні напрямки реабілітаційної
роботи, описані психотерапевтичні техніки роботи з
сенсом життя і сенсом досвіду психозу у пацієнтів, які
перенесли перший епізод психозу.

C. B. Abdryahimova

PSYCHOLOGICAL ADAPTATION MECHANISMS
IN GENESIS OF NON-PSYCHOTIC MENTAL
DISORDERS IN PARTIALLY SIGHTED
TRAUMATIC GENESIS

C. 70-77 *Ukrainian SRI of social and forensic psychiatry and
narcology*

Key words: partial loss of vision of traumatic genesis,
nonpsychotic mental disorders, psychological adaptation
mechanisms

On the basis of clinical psychopathology and psycho-
diagnostic survey 400 patients with partial loss of
traumatic origin, studied the characteristics of their
psychological adaptation mechanisms and established
their role in the genesis of the deformation of non-
psychotic mental disorders in this group of patients.

O.I. Osokina

PHENOMENOLOGICAL ANALYSIS AND
PSYCHOTHERAPEUTIC WORK WITH MEANING
AND MEANINGLESSNESS IN PATIENTS WITH
THE FIRST EPISODE OF PSYCHOSIS

M. Gorky Donetsk national medical university

C.78-88 Key words: the first episode of psychosis, meaning,
values, meanings, psychotherapeutic techniques

This article focuses on the philosophical and medical-
psychological foundations of human existence of
meaning attached to the issue of a first episode of
psychosis in patients with schizophrenia. Using the
phenomenological analysis there was investigated the
phenomenon of meaninglessness in this group of patients
and presented the mechanisms of meaning formation.
There was described the main directions of rehabilitation
work and psychotherapeutic techniques of work with a
meaning of life and the meaning of the experience of
psychosis in patients after the first episode of psychosis.